

VELKÁ JESENICE

Krajinný okrsek č. 19

Výměra okrsku	1479 ha
Zájmové obce	Říkov (242 ha), Velká Jesenice (1151 ha), Česká Skalice (86 ha)
Typologie dle ZÚR	Lesozemědělské krajiny, zemědělské krajiny, krajiny s výrazným zastoupením vodních ploch
Základní popis	Nejjihněji ležící okrsek, jímž území ORP navazuje na mírně zvlněnou zemědělskou krajinu Českoskalicka, rozprostírající se mezi Úpou a Metují, vymezený z východu vodní nádrží Rozkoš a ze západu vrchem Bor. Zřejmé je prostorové členění krajiny na údolí Úpy, kotlinu Velké Jesenice, údolí vodotečí Rozkoš a Metuje. Dominují zde velké zemědělské plochy, lesní bloky jsou zastoupeny jen v menšině. Terénní konfigurace umožňuje zajímavé vyhlídky na časté bezlesé jižní horizonty krajiny České tabule.

Vlastní krajina dle ÚSK KHK	Českoskalicko
Katastrální území	Říkov (242 ha), Velká Jesenice (564 ha), Veselice nad Metují (330 ha), Volovka (258 ha), Česká Skalice (61 ha), Spyta (26 ha)
Platná ÚPD	ÚP Česká Skalice 2017, ÚP Velká Jesenice 2015, ÚPO Říkov 2000, změna č.1 ÚPO Říkov 2002, změna č. 3 ÚPO Říkov 2007, změna č. 4 ÚPO Říkov 2007, změna č. 5 ÚPO Říkov 2010, rozpracovanost ÚP Říkov
Zpracované komplexní pozemkové úpravy	V rámci okrsku nebyly zpracovány.

RÁMCOVÉ PODMÍNKY VYUŽITÍ (ÚZEMNÍ PLÁNY OBCÍ)

Podmínky pro uspořádání krajiny (vztah sídlo krajina)	Větší (Říkov, Velká Jesenice) i menší (Veselice) sídla jsou spíše skrytá v údolních pozicích, jiná v otevřené krajině (Volovka, zemědělský komplex Říkov u dráhy), ostatní enklávy (Nový Dvůr, Nouzín) jen izolovaně doplňují sídelní strukturu území. Územní rozvoj (BV Říkov jih, VL u dráhy, BV Velká Jesenice východ a sever a RH a OV při Rozkoši) často směřuje do volné krajiny. Ve všech případech ataku do volné krajiny je potřebné udržet plynulost a přirozenost tohoto přechodu do krajiny.
Využití ploch	Zvláště obtížné to bude u ploch VL u dráhy, která může obsahovat objemné stavby téměř na horizontu a doplnit tak výškovou stavbu zemědělského zásobování. Zde bude pravděpodobně nutný pás izolační zeleně od jihu. Podobně navržené plochy RH u Rozkoše. Rozvoj individuální rekreace západně od Rozkoše otevírá start tohoto využití v území, naštěstí ne přímo na břehových polohách, další expanze by již neměla v této části pokračovat. Charakter zástavby ve venkovských obcích je u rozvoju vyžadován, plochy RH, RI a VL mimo obce mohou z tohoto rámce silně vybočit.
Podmínky pro turismus a rekreační využití krajiny	Blízkost nádrže Rozkoš je velkou příležitostí. Kontaktní rozvoje jsou poměrně rozsáhlé včetně individuální rekreace. Další území je už přitažlivé podstatně méně, podmínky pouze pro turistiku a cyklistiku.
Ochrana přírodních hodnot	Registrovaný VKP – Rousín – odregistrovat příslušným orgánem ochrany přírody s ohledem na překryv území s VKP ze zákona (les). Toto území evidovat jako plochu s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin. Chráněno jako biotop ve smyslu § 49 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny V rámci okrsku jsou přírodní hodnotou převážně lesní porosty a mokré louky s melioračními kanály v rámci širší nivy Metuje včetně údolí od Rozkoše. Tyto plochy v rámci ÚPD konzervovat jako nezastavitelné území.
Ochrana kulturních a historických hodnot	V sídlech je evidována řada nemovitých kulturních památek. K hodnotným patří např. všesměrová vyhlídka s kapličkou Na Františku, kostel ve Velké Jesenici a zámček Nový Dvůr s osovou kompozicí po silnici, stejně jako vybrané aleje v krajině, neporušené panorama Velké Jesenice z východu a linie cest s dálkovými výhledy. Výčet doplňuje několik menších a dvě rozsáhlejší archeologické lokality (Rousín a V. Jesenice).
Ochrana estetických hodnot a krajinného rázu	Scéna je zřetelně prostorově dělená krajinnými horizonty otevřenými i kombinovanými se zalesněnými vrchy Borem a Rousínem nebo terénními zlomy (zalesněnými i nezalesněnými), jež vymezují údolní nivy řek Úpy, Rozkoše a Metuje. Z vyhlídky Na Františku lze mimořádně dobře odlišit krajiny horských pásem na severu od jižních krajin České tabule. Malebnost krajiny je v dané případě narušena

	<p>silem zemědělského zásobování u dráhy Říkov, jehož vertikála jako jediná silně kontrastuje s horizontálně traktovaným územím. Může sloužit za negativní příklad vlivu nové výstavby na strukturu krajinné scény, kterou je třeba před podobnými zásahy chránit a hledat cesty k nápravě.</p>
<p>Podmínky pro zlepšení vodního režimu</p>	<p>Respektovat tok Metuje a jeho údolní polohu a v rámci koncepce uspořádání krajiny ochránit, případně posílit zejména retenci vody v nivách mimo zastavěná území. Realizovat PPO navržená v rámci koncepčního dokumentu PDP HSL, na území Veselice, kde je navržena ochrana okolí zástavby na Q50 + 0,2m. V návrhu jsou zejména technická PPO spolu s mobilními prvky.</p> <p>V rámci ÚSK byla podél toku Úpy a Metuje rámcově vymezena údolní niva. Rámcově vymezené plochy údolní nivy v ÚPD či podrobnějších plánech zpřesnit a zajistit jejich nezastavitelnost. Plochy vymezení údolní nivy využít pro lokální biocentra ÚSES. Doplnit technickou infrastrukturu zásobování pitnou vodou pro k.ú. Veselice nad Metují a Volovka. Rozšířit vodovod a kanalizaci do nově navržené zástavby i k plochám rekreace u vodního díla Rozkoš.</p>
<p>Podmínky protierozní ochrany a ochrany ZPF a PUPFL</p>	<p>Zemědělská půda v okrsku se rozprostírá přibližně na 967 ha, což činí zhruba 65 % výměry celého okrsku. U téměř 93 % půdních bloků je evidována kultura standardní orná půda, u zhruba 5 % půdních bloků je evidován trvalý travní porost a zhruba u 2 % jsou evidovány ovocné sady.</p> <p>Nové zastavitelné plochy je doporučeno situovat mimo půdy s nejvyšší produkční schopností. Tyto plochy je nutno vymezovat v souladu s § 55 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu a § 4 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. V případě realizace záborů zemědělského půdního fondu a vymezování nových zastavitelných ploch je doporučeno vymezovat tyto plochy takovým způsobem, aby docházelo k co nejnižší fragmentaci zemědělského půdního fondu. Důležité je především zamezit vzniku podměrečných ploch, které nejsou z hlediska dalšího zemědělského užívání účelně využitelné.</p> <p>Lesní porosty tvoří v rámci okrsku méně výrazný podíl výměry kolem 217 ha, což činí zhruba 15 % výměry celého okrsku. Z hlediska kategorizace zcela dominují lesy hospodářské. Z hlediska podrobnějšího popisu lesních ekosystémů dominují hospodářské lesy smíšené, doubravy a dubohabřiny a hospodářské lesy jehličnaté. Klasifikace dle smíšenosti vykazuje zastoupení smíšených lesů téměř 80 %, listnaté porosty pak mají zastoupení zhruba 19 %. Z hlediska potenciální přirozené vegetace lze v území identifikovat oblast střemchové jaseniny a černýšové dubohabřiny. Zájmový okrsek se nachází v prvním – dubovém a druhém – buko-dubovém lesním vegetačním stupni.</p> <p>V případě realizace záborů pozemků určených k plnění funkce lesa a vymezování nových zastavitelných ploch je doporučeno vymezovat tyto plochy takovým způsobem, aby docházelo k co nejnižší fragmentaci lesních porostů – pozemků určených k plnění funkce lesa. Důležité je především zamezit vzniku podměrečných ploch, které nejsou z hlediska dalšího hospodaření účelně využitelné a zároveň představují potenciální riziko z hlediska snížení jejich ekologické hodnoty.</p>
<p>Podmínky pro zlepšení biodiverzity a ekologické stability</p>	<p>Jedná se území ekologicky méně stabilní území se stabilizovanými částmi v rámci drobných lesních porostů a údolních niv vodotečí. Z hlediska fragmentace se jedná díky urbanizaci a velkoplošnému zemědělství o okrsek s vysokou mírou fragmentace krajiny.</p> <p>V rámci ÚPD promítnout změny vedení ÚSES: LBK 47 – Na pustínách je navržen přesunout v rámci stejného půdního bloku do dráhy zmapovaného soustředěného odtoku. Šířka prvku je ponechána 20 m. K založení je navrženo zatravnění úseku a výsadba dřevin dle STG.</p>

Podmínky pro využití brownfields a míst se zvýšenou ekologickou zátěží	V okrsku nelze dle ÚAP ORP Náchod identifikovat žádné lokality s plochami starých ekologických zátěží. Lze konstatovat, že v rámci tohoto okrsku není nutno stanovovat podrobnější doporučení z hlediska starých ekologických zátěží. Brownfieldy vymezeny 2, z toho ve Velké Jesenici zanikl a V lokalitě Nový Dvůr je částečně využíván a relativně v dobrém stavu, tedy transformace schopný.
---	--

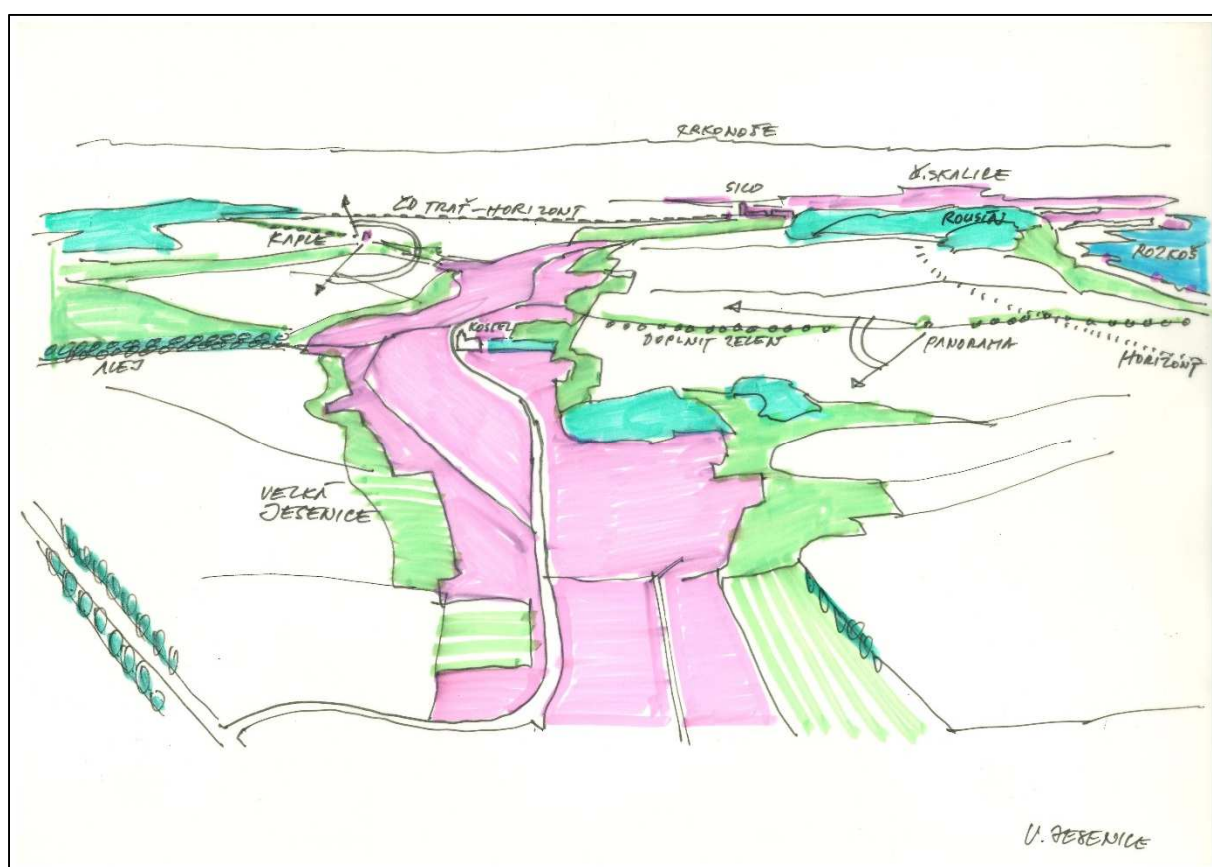
RÁMCOVÁ DOPORUČENÍ PRO OPATŘENÍ (VEŘEJNÁ SPRÁVA, SPRÁVCI ÚZEMÍ, VLASTNÍCI)

Doporučení pro zlepšení vodního režimu	Posílit zejména retenci vody v nivách ve volné krajině. Pro zvýšení retence využít revitalizace identifikovaných pozůstatků zavlažovacích kanálů. Údolní nivu je nutné respektovat jako významnou plochu pro rozliv vod při povodňových stavech a jako lokalitu s významným biologickým a ekostabilizačním potenciálem. V rámci údolní nivy extenzivně obhospodařovat luční porosty sečí, případně kombinovat s pastvou. Dále je vhodné vytvořit i lokální mělké nezastíněné tůně (poldry), pro podporu biodiverzity a jako biotopy ohrožených druhů obojživelníků, hmyzu a vodních ptáků (bahňáků atp.) - ideálně v prvcích ÚSES.
Doporučení pro zemědělství	Na základě výsledků analytické části týkající se zemědělského půdního fondu v zájmovém okrsku lze konstatovat, že lze u některých pozemků v tomto okrsku identifikovat zvýšené ohrožení vodní erozí. V rámci tohoto okrsku je doporučeno klást důraz na dodržování pravidel protierozní ochrany, především z hlediska organizačních a agrotechnických protierozních opatření. V okrsku je doporučeno v maximální možné míře provádět obdělávání orné půdy po vrstevnici, vyloučit erozně nebezpečné plodiny z osevních postupů a realizovat další organizační a agrotechnická protierozní opatření. Doporučeno je rovněž členit rozlehlejší půdní bloky travnatými pásy či krajinnou zelení. Jedná se především o tyto půdní bloky: 6502/2 (k. ú. Říkov), 5601/1 (k. ú. Velká Jesenice), 5704/1 (k. ú. Velká Jesenice a k. ú. Volovka) a 4601/2 (k. ú. Velká Jesenice). Podrobnější požadavky na realizaci zatravnění nebo protierozních opatření technického charakteru nejsou v tomto okrsku stanoveny.
Doporučení pro lesní hospodářství	V rámci nových výsadeb v okrsku je nutno respektovat stanovištní podmínky. V případě tohoto okrsku se jedná především o zachování výměry smíšených lesních porostů, případně navýšení zastoupení listnatých porostů. Mezi doporučené dřeviny patří např. dub pýřitý, dub zimní, buk lesní a habr obecný. Z hlediska těžebně-dopravních technologií nebyly v rámci okrsku identifikovány významnější plochy, ve kterých by bylo nutno aplikovat specifické těžebně-dopravní technologie.
Doporučení pro tvorbu ekologicky stabilní krajiny	Sávající aleje a stromořadí doprovázející polní cesty udržovat a dosazovat. V lokalitě je celá řada míst pro novou výsadbu na pomezí půdních bloků a podél stávajících i historických polních cest. Tento krajinný okrsek postrádá nelesní zeleň včleněnou do polní krajiny, což je potřeba napravit (např. jako interakční prvky ÚSES). Na polních kulturách primárně zakládat lokální biokoridory a biocentra ÚSES členící velké bloky orné půdy (LBK Na Pustinách, Za Volovkou, LBC V Polích).
Doporučení pro propustnost krajiny	Migrační propustnost bioty: Na vodním toku Metuje se nalézá celá řada migračně nepropustných vodohospodářských objektů – snaha o postupné zpropustnění toku (kamenné skluzy atp.) správci vodního toku s ohledem na protiproudň migraci

	<p>vodních živočichů. Několik samovolně migračně prostupných vodohospodářských objektů neopravovat a zachovat v prostupném stavu.</p> <p>Lidská prostupnost: Prostupnost krajiny pro turismus a cyklistiku dobrá, turistické trasy nejsou v území vymezeny, pouze jediná cyklotrasa od Jaroměře k Rozkoši.</p>
Ostatní doporučení	<p>Turistika: Podpora turistiky a cestovního ruchu je patrná ve vztahu k nádrži Rozkoš, chybí pobřežní trasy (spíše okrsek Rozkoš), jinak vyhlídka Na Františku i Nový Dvůr jsou turisticky izolovány, provázání by bylo na místě.</p> <p>Staré ekologické zátěže: Vzhledem ke skutečnosti, že v okrsku nebyly identifikovány žádné staré ekologické zátěže, není z tohoto hlediska nutno stanovovat žádné specifické doporučení.</p>

SCHÉMA KRAJINNÉHO OKRSKU

FOTODOKUMENTACE

Pohled na polní okrsek nad Velkou Jesenicí

Sady nad Velkou Jesenicí

Silo Říkov

Kaplička nad Velkou Jesenicí

Údolí umělého toku Rozkoše

